

Bogen er velskrevet og indeholder en del konkret stof om f. eks. FN, NATO, EF, Co-mecon og Den tredje verdens samarbejdsbestræbelser samt Danmarks placering i den internationale politik. Men tyngdepunktet i fremstillingen er dog kritikken af DKPs, SFs og VS' udenrigspolitiske forestillinger samt præsentationen af Kommunistisk Arbejderpartis 'korrekte' syn på verdens udvikling og Danmarks stilling. Modstandspartiernes synspunkter afvises som dilettantiske, og om DKP hedder det bl. a., at det var og er karakteriseret ved et lavt teoretisk niveau. Den samme karakteristik gælder imidlertid dette partiskrift. Der er meget lidt analyse og så at sige ingen definitioner af de anvendte begreber, men til gengæld en overflod af etikettesætter og polemiske udfald. Gentagne gange bliver det f. eks. hævdet uden nogen form for argumentation, at Sovjetunionen efter Stalins død er blevet kapitalistisk, mens de sande socialister og marxister-leninister nu udgøres af Kinas kommunistiske parti og dets tilhængere uden for Kina.

Sandheden turde imidlertid være, at der ikke er sket nogen afgørende forandringer i den økonomiske, sociale eller politiske struktur i Sovjetunionen efter Stalins død (derimod er den stalinistiske terror blevet svækket og levestandarden forøget). Og Sovjetunionen og Kina adskiller sig ikke i henseende til politisk og økonomisk organisation fra hinanden. Det, der har forandret sig, er naturligvis den kinesiske ledelses *politiske* vurdering af den store nabostat i årene efter Stalins død. Man vil da også se, at Scocozza fremstiller den stalinistiske udenrigspolitik med positive fortegn, mens den efterstalinistiske politik med slagordet om fredelig sameksistens fordømmes. At en angiveligt marxistisk historisk fremstilling af den internationale politik og herunder ikke mindst Sovjetunionens udenrigspolitik ganske undgår en egentlig redegørelse for, hvad der skulle have ændret sig i den sovjetiske samfundsorden, som kunne betinge en ændret udenrigspolitik, må betegnes som fatalt for fremstillingens gehalt.

Bogen har ikke noget indeks, men en sparsom og noget ensidig litteraturliste samt et årstalsregister.

Bent Jensen

DISKUSSION

Historisk Tidsskrift hæfte 1, 1979 bringer s. 270 en anmeldelse, skrevet af Inger Marie Kromann Hansen, af min bog »Træk af dansk Musiklivs Historie m. m./Omkring Etatsraad Jacob Christian Fabricius' Erindringer«. Det er ikke almindeligt, at en forfatter svarer på en anmeldelse, men i dette tilfælde er nogle kommentarer nødvendige.

Bogen blev i sin tid sendt til anmeldelse i H.T. med udtrykkeligt henblik på dens sidste kapitel, der omhandler nogle af J. C. Fabricius, delvis i forståelse med daværende konseilspræsident Estrup udarbejdede projekter til statsarbejderboliger og dermed vedrører tidens politiske historie, medens den iøvrigt er af personal- og kulturhistorisk karakter. Dette emne, som ingen af de øvrige anmeldelser har taget op, ofrer anmelderen imidlertid kun 1 – skriver een – linie på, medens anmeldelsen iøvrigt stort set indskrænker sig til nogle generelt nedvurderende og ganske udokumenterede bemærkninger, hvis formål tilsyneladende er at diskvalificere forfatteren i læsernes øjne, men som iøvrigt er uinteressante, eftersom der intet er oplyst om anmelderens kompetence til at foretage en helhedsvurdering af bogen, der f. eks. i Personalhistorisk Tidsskrift af en kapacitet som nu afdøde dr. Helge Topsøe-Jensen blev betegnet som »en guldgrube, som det er værd at vende tilbage til«, ligesom anmeldelserne i Dansk Arbog for Musikforskning og Dansk (og Norsk) Musiktidsskrift var af tilsvarende karakter.

Forholdet er det, at Fabricius i Berlingske Tidende 21. og 22. juli 1886 i den daværende højspændte politiske situation, ud fra rent idealistiske motiver (ganske svarende til hans øvrige virksomhed) fremkom med nogle »Betragtninger til Overveielse«, ledsaget af udførlige beregninger – han var ikke bankmand for ingenting –, hvori han under henvisning til, at de af f. eks. »Arbejdernes Byggeforening« opførte arbejderboliger gennemgående var for dyre for arbejderne, foreslog at staten opførte nogle arbejderboliger – en dengang revolutionerende idé. Dette forslag vakte straks Estrups store interesse, og han stillede et stort beløb til rådighed for et projekt til sådanne boliger ved »Søholm« nord for København. Fabricius gik i gang med forberedelserne hertil, men blev sinket af et lumpent baghold fra en af matadorerne i datidens højfinans, Isak Glückstadt, vedrørende det store koncertsalsbyggeri ved det nuværende Odd-Fellow Palæ, hvis primus motor han var, således at oppositionen – der havde noteret sig hans forslag af juli 1886 – kom ham og Estrup i forkøbet og fremsatte et lovforslag, hvis resultat blev loven af 29.3.1887 om »Laan til Ombygning af overbebyggede og usunde Bydele i Kjøbenhavn eller Kjøbstæderne og Opførelse af Arbejderboliger«. Fabricius – for hvem hele denne dramatiske sag fik vidtgående og højst pinagtige personlige konsekvenser, således som det nærmere fremgår af bogen – gav således stødet til denne lov og dermed til hele den senere lovgivning om socialt boligbyggeri med statsstøtte, hvilket anmeldelsen passende kunne have gjort opmærksom på. Det ville være interessant, om hans forslag engang kunne blive gjort til genstand for en kompetent saglig vurdering.

L. B. Fabricius

Historisk Tidsskrift gjorde forfatteren af »Træk af Dansk Musiklivs Historie« en tjeneste, da han et par år efter bogens fremkomst ønskede bogen anmeldt i HT. Redaktionen indvilligede i en anmeldelse, skønt bogens emne lå/ligger i udkanten af tidsskriftets normale repertoire; den fandt endog en anmelder, der var specielt kvalificeret inden for det område, forfatteren særligt ønskede opmærksomheden henledt på. Når den pågældende anmelder alligevel ikke har behandlet dette afsnit nærmere, må det utvivlsomt skyldes, at hun ikke har fundet det væsentligt. HT kan ikke på forhånd garantere gode anmeldelser af tilsendte bøger, derimod kan redaktionen altid stå inde for anmeldernes kvalifikationer: de anmelder efter de kriterier, der nu engang må gælde i et faghistorisk tidsskrift.

Inga Floto

MEDDELELSER

Det 28. nordiske historikermøde afholdes i ugen fra *mandag den 12.–lørdag den 17. august 1981* i Jyväskylä i Finland. Der er tre hovedtemaer, hvortil der vil blive udarbejdet rapporter af repræsentanter fra hvert af landene: I Den kritiske indstillings opvågningen i videnskaben i 1700- og 1800-tallet, II Universitetsbesøgene i udlandet før 1600-tallet og III Læsekyndighed og folkedannelse før folkeskolevæsenet. – Der er dernæst fire sektioner (delvis med foreløbige titler): 1. Kvinder i arbejdslivet, 2. Ødegårdsprojektet, 3. Økonomisk vækst og 4. Urbaniseringen efter den første verdenskrig. – Der er beregnet tid til 3–5 frie foredrag pr. deltagerland på de to sidste dage. Fra Danmark er der indkommet to tilbud. Der er således plads til 1–3 anmeldelser af foredrag. På grund af indholdet i hovedtemaer og sektioner har middelalder-emner i givet fald en fortrinnsstilling. Anmeldelser af sådanne foredrag bedes sendt til prof., dr. Niels Skyum-Nielsen, Historisk Institut, Njalsgade 102, 2300 København S.